

Referat despre regele hitit Suppiluliuma

Intre 1380-1340 i.e.n., statul hitit atinge apogeul datorita prezentei pe tronul din capitala Hattushash a celui mai de seama suveran hitit: Suppiluliuma. Domnind in prima parte a perioadei Regatului Nou, beneficiind de stabilitatea interna instalata de un suveran anterior, Telepin, precum si de serviciile celei mai bune armate din epoca, Suppiluliuma, cu toate ca abil diplomat, a fost soldatul prin excelenta, care neglija, dedicandu-se razboiului, chiar sarbatorile religioase importante. Ca si pentru inaintasii sai, dominatia asupra Halpei (Alep) si Karkemishului, ceea ce asigura capetele de pod spre campurile roditoare ale Mesopotamiei ("secera manoasa"), precum si vanatoarea de oameni au fost stimulentele razboaielor duse de Suppiluliuma.

In calea sa, principalele obstacole pe care le-a intalnit suveranul hitit au fost tendintele expansiunii vechiului aliat al hititilor, Mitanni, forta considerabila a Egiptului, aspirant ele peste un mileniu la stapanirea Asiei Anterioare, precum si, spre sfarsitul domniei lui Suppiluliuma, puterea crescanda a Ahhijawei (Ahhijawa sau Ahhija, tara intemeiata de populatiile de navigatori stabiliti in Cipru si vestul Asiei Mici. Este vorba, probabil, de aheeni unul dintre componentii "popoarelor marii". Sub numele de Ahhija ei sunt pomeniti in cronica de la Medinet Habu ca principali protagonisti in migratia "popoarelor marii"). in cadrul razboiului cu Mitanni, care a inclus lupte grele si istovitoare, desfasurate o lunga perioada, un rol important l-a jucat alianta hititilor cu asirienii, aflati in plin proces de consolidare statala si dornici de a-si insusi o cat mai mare parte din statul mitannian. De asemenea, sesizind importanta stabilitatii hitite in Karkemish si Halpa, Suppiluliuma isi asigura dominatia ferma asupra lor prin forta armelor si, apoi, prin aliante personale. Astfel, dupa disciplinarea Karkemishului, l-a desemnat rege pe fiul sau Bigassil. Un alt fiu al sau va fi intronat la Halpa, care asigura, in acelasi timp, o protectie antiegipteana ostilor hitite ce operau in Mitanni. Suveranii mitannieni care au urmat lui Artatama (ultimul puternic rege al statului, invins, totusi, de Suppiluliuma), in ciuda aliantei cu Egiptul, nu au obtinut nici un succes impotriva hititilor.

Prezenta militara exceptionala a lui Suppiluliuma in fruntea expansiunii hitite, coroborata cu forta asiriana in crestere, a accentuat tulburarile interne, legate de succesiune in Mitanni. Asasinarea regelui mitannian Tusrata (sau Tushrata) a redeschis, acut, problema. Suppiluliuma a ales acel moment pentru o interventie energica, adine in interiorul mitannian. Luand partea unuia dintre fiii lui Tusrata, Matiwaza, pe care-l insura cu una din fiicele sale, Suppiluliuma facu sa inceteze razboiul civil din Mitanni, il introna pe Matiwaza, fara insa a-i acorda puteri depline. in acest fel statul Mitanni disparu de pe scena istoriei. Hititii se vedeau, acum, in fata confruntarii directe cu Egiptul, o forta incomparabil mai mare decat Mitanni, cu toata neglijenta manifestata fata de posesiunile, sale din Asia Anterioara de Amenhotep al IV-lea, preocupat in special de reforma sa religioasa si de disputa cu preotii lui Amon thebanul. in vederea confruntarii cu Egiptul, Suppiluliuma si-a atras ca aliat triburile din stepa (hapiru) ce penetrau spre Siria si Palestina; aliatii au smuls astfel, cu destula usurinta, Siria, Fenicia si Palestina lui Amenhotep al IV-lea. in acel moment statul hitit atinsese maxima intindere teritoriala, de la Marea Neagra la raul Oront, din Anatolia pana pe Eufratul Mijlociu.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Moartea lui Amenhotep al IV-lea, instabilitatea internă ce i-a urmat i-au permis lui Suppiluliuma nu numai să păstreze noile cuceriri ci, chiar, să se amestece în treburile interne egiptene, favorizat și de acțiunea Ankhotemnonei, tanara văduvă a lui Tutankhamon. Aceasta, în două rânduri, îi cere insistent lui Suppiluliuma, sesizând pericolul hitit pentru Egipt, pe unul din fiii acestuia pentru a se căsători cu el și să-l înșeaune în tronul faraonic. "Sotul meu a murit și eu n-am copii", îi scrie aceasta. "Or toată lumea știe că tu ai atât de mulți fii. Dacă ai vrea să-mi dai pe unul dintre fiii tăi, el ar deveni sotul meu. Altfel, sunt silită să iau pe unul dintre supușii mei și să mă mărit cu el, probabil". Dar fiul lui Suppiluliuma, încă înainte de a ajunge la Theba, este ucis de complotiștii inspirați de preoții egipteni și de generalul Ai, care aspiră la tronul vacant al faraonilor.

Ceea ce provoacă cea mai mare expediție a lui Suppiluliuma. Ostile hitite spulberă, pur și simplu, trupele generalului Ai și încep penetrarea, adânc spre sud, pe Valea Nilului, amenințând Theba. În acel moment, de cutremur pentru Egipt, ostentii hititi sunt atinși de o epidemie ce bantăie pe Valea Nilului (de la prizonierii egipteni) și sunt siliti să se retragă, aducând molima în statul hitit. A fost ultima strălucire a lui Suppiluliuma. Cu populația imputinată, acesta a trebuit să renunțe la războaiele energice, purtate cu fală în afara teritoriului hitit. O nouă epidemie face alte ravagii, Suppiluliuma și fiul său mai mare, Arnuwandas, căzând în victime. Războaiele cu Egiptul nu încetară însă; vor fi continuate, cu sorti schimbători, de fiul lui Suppiluliuma, Mursil al II-lea (1340-1315 î.e.n., alte cronologii: 1360-1330 î.e.n.), precum și de nepotii lui Suppiluliuma, Muwatali (1315-1285 î.e.n., alte cronologii: 1306-1282 î.e.n.), care a întâlnit opoziția fermă a unui strălucit general egiptean, Ramses al II-lea, și Hattushil al III-lea (1285-1250 î.e.n., alte cronologii: 1275-1250 î.e.n.). Acesta din urmă, diplomat tenace și general capabil, reușește să obțină de la Ramses al II-lea semnarea, în 1269 î.e.n., a unui tratat de pace și de asistență mutuală. Suveranul hitit și cel egiptean au fost forțați la conlucrare datorită creșterii, fără seamăn, a puterii asiriene, ce se manifesta expansionist.

Loviturile asiriene și, în jurul anului 1200 î.e.n., ale "popoarelor marii" aveau să demoleze, până la urmă, "zidul de fier" al hititilor. Acestia s-au mai menținut, suferind, însă, o puternică influență a arameilor, până prin secolul al VIII-lea î.e.n., numai în micile regate ale Karkemishului și Malatiei, care sunt, în cele din urmă, cucerite de Assurnasirpal și transformate în provincii asiriene. Din regatul hitit n-au mai rămas decât monumentele de la Iazily Kaia (= stâncă cu inscripții, sau cu imagini - în limba turcă) de Unga Bogazkoy de astăzi și ruinele Hattushashului, cetate înconjurată cu ziduri în tehnica ciclopica ce o transformaseră într-un bastion inexpugnabil, inimă puterii hititilor.